

καδ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ.): 'Αφέα πονεί Κερασ. 6) Μεγαλοφώνως 'Αστυπ. Θράκ. (Αίν. Μάδυτ. Στέρον.) Κυδων. Κῶς Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νίσυρ. Πόντ. (Τραπ.) Σκῦρ. Στερ-ελλ. (Αίτωλ.) Χίος — Λεξ. Πόππλετ. 'Ελευθερουδ. Πρω.: Μιλῶ ἀπὸ Κυδων. Χίος κ.ά. Φωνάζω ἀπὸ Σκῦρ. Διαβάζω ἀπὸ Χίος || Φρ. Τὸν πῆρι ἀψὰ τὸν ἡχὸ (ὁμιλεῖ ὁργίλως) Αἰτωλ. || Παροιμ. 'Απὸ τὸ πῆρες καὶ δὲν τὸ βγάξεις πέρα (ἐπὶ τῶν ὑπερβαλλόντων τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις) Λεξ. 'Ελευθερουδ. Συνών. ἀψάτα, ἀψινά.

ἀπαγοργά ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀπαγοργὰ Πελοπν. (Βούρβουρ.) 'παγοργίς Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀψι-σγοργίς Κρήτ. ἀψισβοργίς Κρήτ.

'Εκ τῶν ἐπιρρ. ἀψά καὶ γοργά.

Ταχέως ἐνθ' ἄν.: 'Αψισγοργίς κάνει τὴ δουλειά τῆς Κρήτ. Καὶ ἐν συνεκφορᾷ μετὰ τῆς προθέσεως εἰς καὶ τοῦ ἄρθρου: 'Σ τ' ἀψισγοργίς νὰ πὰς καὶ νὰ 'ρθῆς αὐτόθι. 'Σ τ' ἀψισβοργίς ἤλεσε τὸ σ'τάρι αὐτόθι.

ἀπάδα ἡ, Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) 'Ηπ. Θήρ. Θράκ. ('Αδριανούπ. Αἰν. Σουφλ.) 'Ιόνιοι Νῆσ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. ('Αμισ.) Σίφν.—ΑΒαλαωρ. 'Εργα 3,220 ΠΒλαστοῦ 'Αρῶ 180 ΚΠΑλαμ. Φλογέρ. βασιλ. 32 — Λεξ. 'Ελευθε-ρουδ. Μ'Εγκυκλ. Βλαστ. Δημητρ. ἀπάδα 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Κεφαλλ. Πόντ. (Σάντ.)

'Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀψὺς καὶ τῆς καταλ. -άδα (Ι).

1) Τὸ νὰ ὀργίζεται κανεὶς εὐκόλως 'Ηπ. 'Ιόνιοι Νῆσ. Σίφν.—ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. Λεξ. 'Ελευθερουδ. Μ'Εγκυκλ.: Δὲν ἔχουν βασταμοὺς οἱ ἀπάδες του 'Ιόνιοι Νῆσ. || Ποίημ.

Εἶχε γλυκάνει τὴν καρδιά τοῦ 'Ομὲρ πασσᾶ Βριόνη καὶ τοῦ 'χε σβήσει τὴ χολή, τὴν ἄγρια τὴν ἀπάδα 'ς τ' ἀνδρειωμένα σωθικά

ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. 2) 'Οξύτης, δριμύτης 'Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θήρ. Θράκ. ('Αδριανούπ. Αἰν. Σουφλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. ('Αμισ. Σάντ.) — Λεξ. 'Ελευθερουδ. Βλαστ. Δημητρ.: 'Η ἀπάδα τοῦ ξιδιού Ζαγόρ. 'Η ἀπάδα τῆς κουπριάς Σουφλ.

3) Σφοδρότης ΠΒλαστός ἐνθ' ἄν. ΚΠΑλαμ. ἐνθ' ἄν.: Ποιήμ.

'Ανεμούρας στροβίλιζε ἀπάδα

ΠΒλαστός ἐνθ' ἄν.

Τῆς αὔρας ποῦ τοῦ λιοπυριῶ μερεῦει τὴν ἀπάδα

ΚΠΑλαμ. ἐνθ' ἄν. 4) 'Ο ἐρεθισμὸς ἐπιδερμίδος Κεφαλλ.

ἀπαθῆτε προστ. Πόντ. ('Αμισ.)

'Εκ τοῦ ἐπιρρ. ἀψά.

Κάνετε γρήγορα, σπεύσατε, ταχύνετε.

ἀπάθωτος ἐπίθ. Λεξ. Κομ. Μπριγκ. ἀπάθωτους Θράκ. ('Αδριανούπ.)

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. παθωτός.

'Ο μὴ ἐπιστρωθεὶς μετὰ ψάθαν, ἐπὶ δαπέδου.

ἀπαλίδιστος ἐπίθ. Θήρ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παλιδιστός < παλιδιάζω.

'Απαλίδιστος 1, ὁ ἰδ.

ἀπαλίδιστος ἐπίθ. σύνηθ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. παλιδιστός.

1) 'Ο μὴ κοπεῖς μετὰ ψαλίδα: 'Απαλίδιστο μουστάκι - παν-νι-ῦφασμα κττ. Συνών. ἀπαλιδιστός, ἀπαλίδω-τος 1. 2) Μεταφ. ὁ μὴ περικοπεῖς: 'Απαλίδιστοι μισθοί. 'Απαλίδιστα ἔξοδα. Συνών. ἀπαλίδωτος 2.

ἀπαλιδοκούρευτος ἐπίθ. Κρήτ. Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Λακων. Παππούλ.) Χίος ἀπαλιδοκούρευτος Χίος ἀπα-λιδοκούρευτος Πελοπν. (Λακεδ.)

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *παλιδοκούρευ-τός < παλιδοκούρεύω ἀμαρτ. Τὸ ἀπαλιδοκού-ρευτος ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ἐνεστώτος.

'Ο μὴ κουρευθεὶς μετὰ ψαλίδα ἐνθ' ἄν.: Αἰνίγμ.

'Απιαστή καὶ ἀμάλλιαστη καὶ ἀπαλιδοκούρευτη (ὁ ὄφις) Χίος

'Απιαστο καὶ ἀμάλλιαστο καὶ ἀπαλιδοκούρευτο (συνών. τῷ προηγουμένῳ) Κρήτ.

Νύχτα πᾶσι ὁ δύστηνος, | ἄξουρος καὶ νηστικός
καὶ ἀπαλιδοκούρευτος, | καὶ ἀπ' τὴ γλῶσσα μ' ἄδραξε,
εἰς τὸν τοῖχο βάρεσα, | ψιλὴ φωνίτσα ἔβγαλα,
δοσ καὶ ἂν ἐδυνάστηκα (ὁ ἱερεὺς κρούων τὸν κώδωνα)
Λακων.

ἀπαλίδωτος ἐπίθ. Θήρ. Πόντ. (Τραπ.)—Λεξ. Μπριγκ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. παλίδωτός.

1) 'Απαλίδιστος 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. 2) 'Απαλί-διστος 2, ὁ ἰδ. Θήρ.: Σύδαλε τὸ λύχνο νὰ φέξῃ, εἶναι ἀ-παλίδωτος.

ἄψαλτα ἐπίρρ. Θράκ. ('Αδριανούπ.) κ.ά.—Λεξ. Δη-μητρ.

'Εκ τοῦ ἐπιθ. ἄψαλτος.

Χωρὶς ψαλμοδίαν, χωρὶς ἐκκλησιαστικὴν τελετὴν καὶ μεταφ. ἀδόξως ἐνθ' ἄν.: Φρ. Θὰ σὶ στείλουν ἄψαλτα (θὰ σὲ ἀποπέμψω ἀδόξως) 'Αδριανούπ. Θὰ πάμε ἄψαλτα (θὰ νικη-θῶμεν αἰσχροῶς) Λεξ. Δημητρ.

ἄψαλτος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἄψαλλος Κρήτ.

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἄψαλτος. Τὸ ἄψαλλος νεώτερος σχηματισμὸς ἐκ τοῦ ἐνεστώτος.

1) 'Ο μὴ ψαλὶς, ἐπὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἔσματος πολλαχ.: 'Αψαλτο τροπάρι. 'Αψαλτη καταβασία πολλαχ. 2) 'Εκεί-νος εἰς τὸν ὅποιον δὲν ἐψάλη ἡ συνηθισμένη ἐκκλησια-στικὴ ἀκολουθία, ἐπὶ κολλύβων, νεκροῦ κττ. πολλαχ.: Κόλλυβα ἄψαλτα. Τὸν ἔθαψαν ἄψαλτο πολλαχ. «Νὰ κατα-ποντισθῇ εἰς τὸ κῦμα ἄψαλτος, ἀσαβάνωτος, ἀμοιρολόγη-τος» ΑΠαπαδιαμ. Νοσταλγ. 92 || Φρ. Πῆγε ἄψαλτος (κατε-στράφη ταχέως καὶ παντελῶς) Λεξ. Δημητρ. Νικηρὸς ἄψαλ-τους (ἐπὶ λίαν φιλασθένου καὶ ὠχροῦ) Θράκ. (Μάδυτ.) β) Μεταφ. ὁ μὴ ἐπιπληχθεὶς (πβ. τὴν φρ. τοῦ τὰ 'ψαλς = τὸν ἐπέπληξε) Πελοπν. ('Αρκαδ.)—Λεξ. Πρω. Δημητρ. 3) 'Ο μὴ ὑμνούμενος δι' ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων Κρήτ.: 'Ἄσμ.

'Αψαλλη καὶ ἀλειτρούνη νά 'σαι, ἀγὰ 'Ελένη,
ποῦ δὲν ἐπαρηγόρησες τὴ μάνα τὴ θλιμμένη.

β) 'Ο μὴ λειτουργούμενος, ὁ ἄνευ λειτουργίας, ἐπὶ ναοῦ πολλαχ.: 'Αψαλτο 'ξωκκλήσι. Συνών. ἀλειτούρ-γητος 1. 4) 'Ενεργ. ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἔψαλε σύνηθ.: Θύμωσε ὁ ψάλτης καὶ ἔφυγε ἄψαλτος Λεξ. Δημητρ.

ἀψαμένη ἡ, Σάμ. 'ψαμένη Σάμ.

'Η ἀρχ. μετοχ. ἀψαμένη τοῦ ρ. ἄπτομαι.

'Η λέξις εὐρίσκεται μόνον εἰς τὴν φρ. κυρ' ἀψαμένη, διὰ τῆς ὁποίας προσφωνεῖται κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ νεο-γεννήτου ἡ μαῖα ἡ παραστᾶσα εἰς τὴν γέννησίν του (ἡ λ. ἐκ τῆς εὐχῆς τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκει ὁ ἱερεὺς ὑπὲρ τῆς λεχοῦς. 'Ιδ. Εὐχολόγ. ἐκδ. Goar σ. 262 «καὶ τῇ δούλῃ σου τῇδε καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ ᾧ ἐγεννήθη τὸ παιδίον καὶ τοῖς ἀψαμένοις αὐτῆς»).

ἀψαμίκωτος ἐπίθ. Σύμ.

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *ψαμικωτός < ψα-μικῶνω.

'Αθλητηγρίαστος: Ψάριν ἀψαμίκωτον. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀψάκωτος.

ΤΟΜ. Γ' — 50

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ